

PERSBERICHT van het EU-drugsagentschap in Lissabon

JAARVERSLAG 2004: 10 JAAR RAPPORTEREN

De informatie over drugs in de uitgebreide EU is volgens het EWDD in toenemende mate betrouwbaar

(25.11.2004 LISSABON **EMBARGO TOT 10.00 UUR MET/tijd in Brussel**) De nu beschikbare informatie over de drugssituatie in Europa is steeds betrouwbaarder, aldus het **EU-drugsagentschap (EWDD)**, dat vandaag zijn **Jaarverslag 2004 over de stand van de drugsproblematiek in de Europese Unie en Noorwegen in Brussel** presenteert.

Dit is de conclusie van het EU-agentschap op het moment dat het zijn eerste rapportageperiode van tien jaar afsluit met de presentatie van zijn eerste geconsolideerde overzicht van de Europese drugsproblematiek in 26 landen, een gebied dat zich uitstrekt van de Atlantische kust tot de grens met Rusland. Het **EWDD** heeft het afgelopen decennium met lidstaten samengewerkt aan de ontwikkeling van instrumenten voor gegevensverzameling en van indicatoren om landen te voorzien van een "gemeenschappelijke taal" voor de beschrijving van de drugsproblematiek. Het heeft tevens de oprichting van nationale waarnemingscentra (*focal points*) voor drugs en drugsverslaving in heel Europa bevorderd, die nu een cruciale rol spelen bij de verzameling en interpretatie van gegevens die noodzakelijk zijn om verantwoord beleid uit te stippelen.

Volgens **Georges Estievenart, directeur van het EWDD**: "Hebben we, nu de eerste periode van tien jaar ten einde loopt, een dieper en breder inzicht in de Europese drugssituatie en de verschillende maatregelen om deze te lijf te gaan. Op grond van continue gegevensverzameling over langere tijd hebben we algemene tekenen van stabilisering van of schommelingen in trends kunnen vaststellen, maar hebben we ook oog gekregen voor de specifieke problemen van subgroepen, stadswijken en regio's. Nu onze waarnemingen een groter gebied bestrijken hebben we nieuwe ontdekkingen gedaan en is een nieuwe dynamiek blootgelegd, waardoor enkele eerdere aannames over de aard en de richting van trends op losse schroeven komen te staan. Over de gehele linie beginnen onze investeringen in monitoring nu vruchten af te werpen en kunnen we gefundeerd praten over de overeenkomsten en verschillen in de ontwikkeling van de drugsproblemen in onze Unie."

Gemeenschappelijke waarnemingen op het gebied van de Europese drugsproblematiek waar het vandaag gepresenteerde jaarverslag de aandacht op vestigt, zijn onder meer de algemene stabilisering van het gebruik en het injecteren van heroïne. Hier staat een stijging van het gebruik van andere stoffen, zoals cocaïne, cannabis en ecstasy tegenover alsmede het feit dat veel jonge Europeanen nu intensief of regelmatig een combinatie van middelen gebruiken. Tevens wordt de algehele neerwaartse trend (ingezet sinds 2000) op het gebied van drugsgerelateerde sterfgevallen opgemerkt, ofschoon deze trend zich in een aantal **nieuwe EU-landen** kan keren, als niet snel adequate maatregelen worden getroffen (zie de vandaag uitgegeven persberichten nr. 8 – Belangrijkste punten en nr. 9 – Specifieke thema's).

Tegelijkertijd kunnen duidelijke verschillen op andere gebieden, als infectieziekten, worden vastgesteld. Volgens het verslag breidt de HIV-epidemie zich in enkele **nieuwe EU-lidstaten** sterker dan waar ook ter wereld uit, terwijl de percentages HIV-besmettingen onder injecterende drugsgebruikers (ID's) in de "oude" lidstaten over de gehele linie stabiel zijn gebleven. In de meeste Centraal- en Oost-Europese landen is de HIV-prevalentie onder ID's gemiddeld nog laag, namelijk minder dan 1% (bijv. **Tsjechië, Hongarije, Slovenië** en

Slowakije). Soortgelijke bevindingen zijn gedaan in de buurlanden **Roemenië** en **Bulgarije, kandidaat-lidstaten van de Europese Unie**. Hoewel in de laatstgenoemde landen tot op heden is voorkomen dat de epidemie zich verder uitbreidde, kan de potentiële toename van het aantal injecterende drugsgebruikers in de nabije toekomst leiden tot hogere prevalentie van hepatitis en besmetting met HIV, aldus het verslag.

Volgens het **EWDD** komt de toegenomen capaciteit om trends te volgen nu tot uiting in de snellere ontwikkeling van beleidsmaatregelen, die bovendien beter op de problematiek zijn toegespitst. De meldingen in het afgelopen jaar over de verspreiding van HIV hebben zo een reeks nieuwe maatregelen gegenereerd in landen waar de HIV-epidemie in 2001 een piek vertoonde.

Estland en **Letland melden** bijvoorbeeld hun programma's voor het omruilen van naalden en spuiten in het hele land te hebben uitgebreid. Ze melden eveneens een recente daling van het nieuwe gevallen van HIV-besmetting onder ID's – ook al blijven deze bijzonder hoog.

Het beter volgen van beleidsontwikkelingen heeft ook tot gevolg gehad dat de meeste Europese landen een nationaal drugsbeleid hebben vastgesteld (zie hierna onder "Nationaal beleid"). Alle **nieuwe EU-lidstaten** die dat het afgelopen jaar hebben gedaan, bijv. **Tsjechië, Estland, Letland** en **Litouwen**, focussen op verbetering van de behandeling en terugdringing van de risico's, overeenkomstig de EU-strategie inzake drugs. Als gevolg hiervan verbetert de dienstverlening op het gebied van drugs in deze landen, ook al zijn de capaciteit en de reikwijdte hiervan nog veel te beperkt.

Marcel Reimen, voorzitter van de raad van bestuur van het EWDD, merkt op dat de EU momenteel 456 miljoen inwoners heeft en dat van elke veertien mensen op de wereld er één in deze unie van 25 lidstaten woont. "Aan de hand van de uitgebreide informatie die hier wordt aangeboden kunnen wij niet alleen een beter inzicht krijgen in de omvang van de gevolgen van drugsproblemen op de Europese burger en zijn leefomgeving, maar ook nadenken over de verschillende beleidsvormen en maatregelen die lidstaten hebben ontwikkeld om te reageren op het complexe en veelzijdige probleem waarvoor het drugsgebruik ons stelt."

De publicatie van het **Jaarverslag 2004** vindt plaats slechts een maand na de officiële evaluatie van de EU-drugsstrategie en het EU-actieplan inzake drugs (2000–2004) door de **Europese Commissie**, een proces waarin het EWDD een sleutelrol speelde, door technische hulpmiddelen voor evaluatie van beleidsgegevens en analyse van de drugssituatie te verstrekken (zie persbericht nr. 6 – 'Snapshots'). Het is opmerkelijk dat de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken van het **Europees Parlement** de conclusies van het **Jaarverslag 2004** zal bespreken op hetzelfde moment dat zij een aanbeveling van de **Raad van de EU** over de EU-strategie inzake drugsbestrijding (2005–2012) onder de loep neemt. **Aangezien** bestuurders voor de periode vanaf 2005 nieuwe (streef)doelen stellen is het nu een cruciaal moment voor het drugsbeleid.

BELANGRIJKSTE PUNTEN: NIEUWE ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN DRUGSBELEID EN -WETGEVING

Het vandaag gepresenteerde verslag vestigt de aandacht op de rol die wetenschappelijk gefundeerde informatie over drugs kan spelen. Hieronder volgt een overzicht van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van drugsbeleid en drugswetgeving in 2003:

EU-ontwikkelingen

- Juni 2003 – de Raad van Ministers stelt een aanbeveling van de Europese Commissie betreffende de preventie en beperking van gezondheidsschade die samenhangt met drugsverslaving vast. Dit is de eerste aanbeveling van de Europese Commissie op het gebied van volksgezondheid in verband met drugs. Veel landen hebben de voorstellen al geïntegreerd in hun nationale drugsstrategieën (bijv. door invoering van risicobeperkende maatregelen).
- November 2003 – de Europese Commissie stelt aan de hand van een studie van het EWDD en de Europese Commissie een Mededeling over de coördinatie van het drugsbeleid in de Europese Unie vast. (In deze studie wordt coördinatie gedefinieerd als *het integreren van de verschillende elementen* ²

van nationale actie ter bestrijding van drugs met het oog op harmonisering van inspanningen en grotere effectiviteit). In deze mededeling wordt gesteld dat coördinatie van cruciaal belang is, als de EU de vele verschillende aspecten van de drugsproblematiek effectief wil aanpakken.

- November 2003 – de Raad van Ministers stelt een besluit houdende controlemaatregelen en strafrechtelijke sancties betreffende de nieuwe synthetische drugs 2C-I, 2C-T-2, 2C-T-7 en TMA-2 vast. Op deze stoffen zullen daarom in de EU-lidstaten controlemaatregelen en strafrechtelijke sancties van toepassing zijn.
- November 2003 – de Raad van Ministers bereikt politieke overeenstemming over een kaderbesluit gericht op de aanpak van drugshandelaars en criminele en terroristische organisaties die financiële middelen met de drugshandel genereren. Hierin wordt een gemeenschappelijke definitie van drugshandel gegeven en worden sancties voor dit strafbare feit in de EU aanbevolen. (Dit kaderbesluit werd op 26 oktober 2004 door de Raad aangenomen). Europol (2002) schat dat de globale opbrengst van de drugshandel 2–5% van het mondiale BBP vertegenwoordigt.

Nationaal beleid

- Tweeëntwintig van de 26 landen (25 EU-landen + Noorwegen) hebben nu een nationale drugsstrategie vastgesteld. Deze strategieën variëren van het ene tot het andere land, maar hebben een aantal gemeenschappelijke kenmerken (coördinatie door nationale bureaus/focus op resultaat, bewaking en evaluatie/vaststelling van een evenwichtige aanpak wat betreft vraag en aanbod).
- De meeste landen hebben een termijn van 3–5 jaar voor hun strategie vastgesteld, maar een aantal geeft de voorkeur aan een langere periode (8–10 jaar). Terwijl sommige landen streven naar een “drugsvrije samenleving”, vinden andere het belangrijker om de negatieve gevolgen van drugs te beperken. Sommige strategieën richten zich echter op beide aspecten. Nationale strategieën focussen over het algemeen op illegale drugs, hoewel in een toenemend aantal landen ook op alcohol en tabak.
- In de afgelopen jaren is een gecoördineerde EU-aanpak van het drugsprobleem zeker gesteld (EU-drugsstrategie en EU-actieplan inzake drugs 2000–2004). Het Nederlandse voorzitterschap in 2004 en het Luxemburgse voorzitterschap in 2005 wacht de zware taak om respectievelijk de weg uit te stippelen voor het drugsbeleid in de uitgebreide EU (2005–2012 EU drugsstrategie) en 25 verschillende drugsstrategieën onder één EU-noemer te brengen (2005–2008 EU-actieplan).

Nationale wetgeving – nieuwe ontwikkelingen

- *Beslaglegging op vermogens*: **Spanje, Frankrijk, Ierland, Nederland** en het **Verenigd Koninkrijk** melden alle nieuwe ontwikkelingen wat betreft hun bevoegdheden om beslag te leggen op de vermogens van drugshandelaars en criminele bendes. In **Spanje** worden dankzij een nieuwe wet de voor identificatie en lokalisatie van in beslag genomen goederen noodzakelijke documenten sneller overgedragen, zodat ze opnieuw kunnen worden geïnvesteerd in projecten waarmee vraag en aanbod van drugs worden aangepakt (preventie, sociale reïntegratie). De wet breidt de kring van begunstigden uit naar zowel NGO's en nationale overheidsinstanties als internationale en supranationale organen en buitenlandse regeringen.
- *Drugs in het verkeer*: Rijden onder invloed van drugs en hoe dit probleem aan te pakken blijft in veel landen een groot punt van zorg. In 2003 brachten **Frankrijk, Italië, Oostenrijk** en **Finland** veranderingen aan om hun desbetreffende wetgeving te verduidelijken of te versterken en voerden bloed- en urinetests voor autorijders in.
- *Wetgeving inzake cannabis*: **België** en het **Verenigd Koninkrijk** meldden wijzigingen die ze het afgelopen jaar in de wettelijke classificatie van cannabis hebben aangebracht. In **België** werden nieuwe strafbare feiten geïntroduceerd, zodat een volwassene in het bezit van cannabis, voor persoonlijk gebruik en waar geen aanwijzing bestaat voor overlast of problematisch gebruik, slechts een boete krijgt en/of bij de politie wordt geregistreerd. Op overlast of verzwarende omstandigheden,

bijvoorbeeld bezit van cannabis in aanwezigheid van minderjarigen, kan een gevangenisstraf staan. In het **Verenigd Koninkrijk** werden cannabis en derivaten hiervan geherclassificeerd: van respectievelijk klasse B en A naar klasse C (van het Brits systeem) en is de maximumstraf die nu op bezit voor persoonlijk gebruik staat twee jaar gevangenis. In de politierichtlijnen wordt aanbevolen in geval van cannabisbezit alleen tot arrestatie over te gaan in bepaalde omstandigheden, bijvoorbeeld wanneer in het openbaar of in de buurt van minderjarigen wordt gerookt.

Opmerkingen:

Dit algemene persbericht wordt aangevuld met twee andere berichten die met name statistieken en de belangrijkste trends betreffen. Zie voor persberichten in 20 talen en het **Jaarverslag, de infokiosk (met statistische gegevens), de nationale verslagen** en **de nationale Reitox-verslagen** <http://annualreport.emcdda.eu.int>

Om te voorkomen dat zijn hoofdwebsite overbelast raakt biedt het **EWDD** ook een alternatieve website op <http://emcdda.kpnqwest.pt> aan, waarvandaan ook toegang tot het verslag en de persberichten kan worden verkregen.